

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.9.2007
KOM(2007) 558 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Handlingsplan for voksenuddannelsen

Det er altid et godt tidspunkt at lære

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Handlingsplan for voksenuddannelsen

Det er altid et godt tidspunkt at lære

1. INDLEDNING

Stats- og regeringscheferne bekræftede i 1997 i præamblen til Amsterdam-traktaten, at de var fast besluttet på *"at tilskynde til, at deres folk opnår det højst mulige videnniveau gennem bred adgang til uddannelse og vedvarende ajourføring heraf"*¹.

I 2000 vedtog man på Det Europæiske Råds møde i Lissabon et strategisk mål om, at Europa skulle blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden 2010. Et afgørende element i den dagsorden, som blev foreslået i Lissabon, var at fremme beskæftigelsesevnen og den sociale integration gennem investeringer i borgernes viden og kvalifikationer i alle faser af livet.

I Kommissionens meddelelse fra 2001, *Realiseringen af et europæisk område for livslang læring*², understregede man igen betydningen af livslang læring for alle europæiske borgere. Et af de vigtigste budskaber var, *at de traditionelle systemer skal ændres, så de bliver meget mere åbne og fleksible. Herved kan de lærende råde over deres egne læringsveje, som passer til deres behov og interesser, så de reelt har adgang til lige muligheder gennem hele livet.*

I den fælles midtvejsrapport fra 2006 om fremskridt i arbejdsprogrammet for "Uddannelse og Erhvervsuddannelse 2010" understreger man, at alle borgere skal erhverve og ajourføre deres kvalifikationer gennem hele livet, og at man skal være særlig opmærksom på de specifikke behov hos de personer, der er truet af social udstødelse. Voksenuddannelse er ligeledes relevant og nyttig (både kvantitativt og kvalitativt) for mennesker med mellemlang og høj uddannelse.³

I Kommissionens meddelelse fra 2006 om voksenuddannelse⁴: *Det er aldrig for sent at lære*⁵ fremhæves betydningen af voksenuddannelse som et afgørende element i livslang læring.

¹ Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, http://europa.eu/eur-lex/da/treaties/dat/C_2002325DA.003301.html.

² Meddelelse fra Europa-Kommissionen: Realiseringen af et europæisk område for livslang læring, http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/communication/com_da.pdf.

³ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Mod fælles principper for flexicurity: Flere og bedre job ved hjælp af fleksibilitet og sikkerhed, http://ec.europa.eu/employment_social/news/2007/jun/flexicurity_en.pdf.

⁴ Meddelelse fra Europa-Kommissionen: Det er aldrig for sent at lære; definerer voksenuddannelse som alle former for læring, som voksne indgår i, efter afslutning af grunduddannelse og faglig uddannelse.

⁵ Meddelelse fra Europa-Kommissionen: Det er aldrig for sent at lære, KOM(2006)614 af 23.10.2006, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/da/com/2006/com2006_0614da01.pdf.

Voksenuddannelse spiller en afgørende rolle i opdragelsen til samfundsborger og ved erhvervelse af kvalifikationer.

Nærværende handlingsplan fokuserer på de personer, der er dårligt stillet, fordi de på grund af dårlige læse- og skrivefærdigheder, utilstrækkelige arbejdskvalifikationer og/eller kompetencer ikke kan integreres fuldt ud i samfundet. Afhængigt af medlemsstaten kunne denne personkreds omfatte indvandrere, ældre, kvinder eller handicappede.

Udgangspunktet for handlingsplanen er, at der er bred enighed om behovet for et voksenuddannelsessystem af høj kvalitet med adgang for alle i betragtning af de udfordringer, Europa står over for i de kommende år:

- Manglen på arbejdskraft, der skyldes demografiske ændringer, skal mindskes ved at øge det generelle kvalifikationsniveau blandt arbejdstagerne og ved at videreudanne lavt kvalificerede arbejdstagere (80 mio. i 2006). Voksenuddannelse kan bidrage både hurtigt og effektivt til gennemførelse heraf.
- Problemet med det fortsatte høje antal elever, der forlader skolen tidligt, skal tages op⁶ (næsten 7 mio. i 2006) ved at give dem, der som voksne endnu ikke har fået en kvalifikation, en ny chance.
- En mindske af det vedvarende problem med fattigdom og social udstødelse blandt marginaliserede grupper. Voksenuddannelse kan både forbedre disse menneskers kvalifikationer og hjælpe dem til at blive aktive borgere og personligt uafhængige.
- Forbedring af indvandreres integration i samfundet og på arbejdsmarkedet. Voksenuddannelsen tilbyder skræddersyede kurser, herunder sprogundervisning, der skal bidrage til denne integrationsproces. Endvidere kan deltagelse i voksenuddannelsen i værtslandet hjælpe indvandrere til at sikre godkendelse og anerkendelse af de medbragte kvalifikationer.
- En øget deltagelse i livslang læring og især en tackling af problemet med, at deltagelsen falder for voksne over 34 år. På et tidspunkt, hvor den gennemsnitlige alder ved starten på arbejdslivet er stigende i hele Europa, er det nødvendigt, at andelen af ældre arbejdstagere i voksenuddannelsen øges tilsvarende.

Behovet for øgede investeringer i voksenuddannelsen understreges af de seneste resultater vedrørende benchmark-indikatoren, der viser, at voksnes (alder 25-64) deltagelse i livslang læring ikke mere er stigende, og at den i 2006 endog er faldet lidt til 9,6 %⁷.

Målet med handlingsplanen er at bidrage til en styrkelse af voksenuddannelsessektoren for fuldt ud at kunne udnytte dennes kapacitet. Det drejer sig om en sammensat sektor med en lang række udbydere, der henvender sig til alle former for målgrupper. Det anerkendes, at voksenuddannelsen i sigens natur er tværsektoriel.

⁶ 6 mio. i 2005: Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, "Progress towards the Lisbon objectives in education and training – Report based on indicators and benchmarks – Report 2006", SEK (2006) 639.

⁷ Udkast til statusrapport for 2007.

Handlingsplanens generelle mål er gennemførelse af de fem centrale budskaber i meddelelsen *Det er aldrig for sent at lære*: at fjerne hindringer for deltagelse, at øge sektorens kvalitet og effektivitet, at fremme godkendelses- og anerkendelsesprocessen, at sikre tilstrækkelige investeringer samt overvågning af sektoren.

1.1. Høringsprocessen

Nærværende meddelelse bygger på en omfattende høring efter offentliggørelsen af meddelelsen fra 2006. I første halvdel af 2007 hørte Kommissionen medlemsstaterne på fire regionale møder (i Finland, Portugal, Slovenien og Tyskland) med repræsentanter for undervisnings- og arbejdsmarkedsministerierne, arbejdsmarkedets parter og ngo'er inden for voksenuddannelsesområdet.

Som led i hvert regionalt møde og på grundlag af de centrale budskaber i meddelelsen fra 2006 præsenterede værtslandet eksempler på god praksis for deltagerne for at vise

- resultaterne af en integreret fremgangsmåde med inddragelse af aktører
- hvorledes lavt uddannede arbejdstagere kan erhverve grundlæggende kvalifikationer
- hvorledes man kan udvikle politikker og aktioner til fremme af deltagelse i voksenuddannelse
- hvorledes systemet til anerkendelse og godkendelse af resultater af ikke-formel læring gennemføres.

Denne udveksling af god praksis, som fandt sted på disse møder, kan betragtes som et første positivt resultat af processen.

Kommissionen har også anvendt uformelle "nationale sparringspartnere" i medlemsstaterne for at få mere feedback på handlingsplanen fra politiske beslutningstagere, arbejdsmarkedets partnere og ngo'er inden for den formelle og ikke-formelle voksenuddannelse⁸.

Kommissionen fik endvidere hjælp til udarbejdelsen af handlingsplanen fra en gruppe eksperter, bestående af repræsentanter for medlemsstaterne, arbejdsmarkedsparterne og internationale organer, såsom UNESCO.

2. EN EFFEKTIV VOKSENUDDANNELSESSEKTOR UDGØR GRUNDLAGET FOR HANDLINGSPLANEN

Voksenuddannelsessektoren kunne bidrage mere til at nå målene fra Lissabon og til en livsbred og livslang læring, hvis der blev skabt mere effektive systemer, hvor alle relevante aktører inddrages. De resultater, der skal opnås med nærværende handlingsplan, afhænger også af disse systemers effektivitet.

Man anerkender, at de enkelte medlemsstater starter på forskellige udviklingsniveauer med hensyn til deltagelse, kvalitet, finansiering og sektorens udvikling. Der er mange eksempler på

⁸ I høringsprocessen deltog de 27 medlemsstater, de tre EØS-lande samt Tyrkiet.

gode initiativer, som er blevet udviklet i medlemsstaterne med støtte fra EU, der kunne tjene som eksempel til efterfølgelse for andre.⁹

Høringsprocessen og dokumentation fra undersøgelser og forskning på området viser, at en stærk og effektiv voksenuddannelsessektor omfatter en række nøgleelementer, som er tæt forbundet indbyrdes. Disse elementer vedrører:

- de *politikker*, som er vedtaget for at imødekomme samfundets og økonomiens behov og krav
- strukturerne ved *styringen*, herunder voksenuddannelsessystemets kvalitet, effektivitet og ansvarlighed
- *gennemførelsessystemer*, herunder læringsaktiviteter, støtte til læring og anerkendelse af læringsresultater, hvor man beskæftiger sig med de lærendes motivation og læringsbehov set på baggrund af samfundets og økonomiens behov og krav.

Det er nødvendigt med partnerskaber på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt niveau for at forbedre voksenuddannelsessektorens effektivitet, for at udvide og lette adgangen og for at sikre en passende finansiering.¹⁰

2.1. Politik

Under høringen blev det endnu engang understreget, at der var et grundlæggende behov for at offentlige *myndigheder i samarbejde med andre aktører* greb ind for at sikre læringsmuligheder til de personer, der er udsatte, så de kan erhverve nøglekvalifikationer¹¹. Et sådant tiltag er nødvendigt for at sikre, at voksne, som har forladt skolen uden de nødvendige formelle kvalifikationer, og som ønsker at påbegynde eller fortsætte deres grunduddannelse på et givet tidspunkt senere i livet, støttes med passende og innovative læringsforløb og muligheder for erhvervelse af kvalifikationer gennem tilbud om uddannelse på arbejdspladsen. Behovet for et sådant tiltag bliver stadig mere presserende i lyset af den hast, der kendetegner forandringerne på arbejdspladsen, og de kvalifikationer, som er nødvendige for at kunne begå sig her.

Aktørerne mente, at sammenlignet med andre læringsområder har der ikke været forsket, debatteret eller udgivet ret meget, når det gælder voksenuddannelsessektorens bidrag og nyttevirkninger. Endvidere udvikles voksenuddannelsens muligheder ikke i takt med behovene hos enkeltpersoner og samfund.

For at øge deltagelsen og opmuntre til investeringer er det af afgørende betydning, at voksenuddannelsens kvalitet, relevans og effektivitet¹² er klart synlige.

⁹ ESF060603-ESF Support to Education and Training Background Document (baggrundsdokument vedrørende ESF-støtte til uddannelse og erhvervsuddannelse).

¹⁰ Promoting adult learning, OECD, 2005, ISBN: 9264010939.

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring, (2006/962/EF), EUT L 394 af 30.12.2006, s. 10.

¹² Meddelelse fra Kommissionen, "Effektivitet og lige muligheder for alle i de europæiske uddannelsessystemer", KOM(2006)481 endelig af 8.9.2006, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/comm481_da.pdf.

Regeringer og andre aktører bør handle inden for deres område for at lette adgangen, for at give vejledning og evalueringer og for at fremskynde godkendelse og anerkendelse af læringsresultater inden for ikke-formel og uformel læring.

2.2. Styring

De aktører, der deltog i høringen, gav klart udtryk for, at det bidrager til en god undervisning af voksne, at udbydere af voksenuddannelse har en effektiv styring. Dette indebærer, at de lærende opnår gode resultater i en kvalitetsundervisning, og at alle aktører får et godt udbytte af investeringen.

En effektiv styring hos udbydere af voksenuddannelse er kendetegnet ved:

- fokus på den voksne lærende
- en innovativ læringstilgang
- en effektiv behovsanalyse
- effektive administrative systemer og passende tildeling af ressourcer
- professionelt personale
- kvalitetssikringsmekanismer for udbydere
- nøje overvågning på grundlag af dokumentation samt evalueringssystemer inden for de nationale rammer
- tæt samarbejde med andre uddannelsesområder og organer, såsom de lærendes egne organisationer, brancheforeninger og sektorinstitutter. Da arbejdsgivere er udbydere af en stor del af uddannelse til voksne gennem læring på arbejdspladsen og ved at yde støtte, er en inddragelse af arbejdsgivere i den lokale og regionale planlægning derfor af afgørende betydning.

Det er nødvendigt med en planlagt og systematisk fremgangsmåde på alle niveauer og vedrørende alle læringselementer, formelle og ikke-formelle,¹³ for at forbedre ansvarlighed og åbenhed og for at skabe fuld tillid til, at voksenuddannelsen imødekommer kravene fra alle aktører, især de voksne lærende.

2.3. Gennemførelse

Høringen viste, at en afgørende udfordring for læring blandt voksne er at yde en service, som imødekommer behovene hos den voksne lærende, samtidig med at den imødekommer arbejdsmarkedets og samfundets behov med løsninger af høj kvalitet og desuden øger efterspørgslen efter voksenuddannelse. Endvidere er det nødvendigt med en lang række sammenhængende foranstaltninger for at overvinde de mangesidige hindringer, der findes for deltagelse. Disse foranstaltninger omfatter:

- Videreformidling af oplysninger og vejledning af høj kvalitet til den lærende. Dette kan opnås ved hjælp af lokale eller arbejdspladsbaserede tjenester. Der var

¹³ Vedrørende definitioner henvises der til "Memorandum om livslang uddannelse" (SEK(2000)1832 af 30.10.2000 og andre redegørelser såsom "Classification of Learning Activities" fra Eurostat.

bred enighed om, at disse tjenester skulle ydes uden betaling for målgrupperne i nærværende handlingsplan.

- Læringen gennemføres i de lærendes nærmiljø og på deres arbejdsplads. Dette kan opnås gennem lokale læringscentre, ngo'er, læring på arbejdspladsen, e-learning. Der bør tilbydes differentierede læringsmuligheder, som svarer til den enkeltes specifikke behov.
- Der gives mulighed for fleksibel adgang til evaluering, godkendelse og anerkendelse af læringsresultater, der fører til beviser og kvalifikationer; dette bør suppleres med vejledning.
- Udvidet adgang til videregående uddannelser¹⁴ for at fremme kvalifikationer "et niveau højere"; gennemførelse af efterspørgselsbaserede finansielle mekanismer (såsom individuelle læringskonti, skattefordele samt lån, der enten ydes af det offentlige eller gennem en offentlig garantiordning) for at afhjælpe finansielle hindringer og for at motivere til læring på fuldtidsgrundlag eller deltidsgrundlag.
- Enkeltpersoner skal opmuntres til at investere i deres egen læring, både af hensyn til deres personlige tilfredsstillelse og for at give dem bedre chancer på arbejdsmarkedet. I den forbindelse er voksenuddannelse et effektivt redskab til sprog-læring i overensstemmelse med Kommissionens strategi, som fastlagt i handlingsplanen 2004-2006 om fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed.¹⁵ Vejledning spiller en afgørende rolle ved at hjælpe voksne til at udnytte de muligheder, som virksomheder, sociale tjenester og andre institutioner tilbyder.

3. HANDLINGSPLANEN

For at kunne gennemføre de centrale budskaber i meddelelsen fra 2006 og på grundlag af de synspunkter, der fremkom under den seneste høring, opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at deltage i en europæisk handlingsplan for sektoren, bestående af aktioner inden for følgende områder:

- analyse af virkningerne af reformerne inden for alle uddannelses- og erhvervsuddannelsessektorer i medlemsstaterne med hensyn til voksenuddannelse
- forbedring af undervisningskvaliteten inden for voksenuddannelsessektoren
- bedre muligheder for voksne til at gå "et trin op" for at få en kvalifikation, der er mindst et niveau højere end før
- fremskyndelse af evalueringsprocessen for kvalifikationer og sociale kompetencer og godkendelse og anerkendelse heraf som læringsresultater

¹⁴ Flash Eurobarometer 192: 87 % af undervisere, der arbejder på højere læreanstalter i EU, er enige om, at højere læreanstalter bør åbnes for voksne lærende.

¹⁵ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed: Handlingsplan 2004 - 2006 http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_da.pdf.

- bedre overvågning af voksenuddannelsessektoren.

Til gennemførelsen af disse aktioner kan der ydes støtte via Den Europæiske Socialfond og programmet for livslang læring.

3.1. Analyse af virkningerne af reformer inden for alle uddannelses- og erhvervsuddannelsessektorer i medlemsstaterne med hensyn til voksenuddannelse

Voksenuddannelsessektoren berører alle andre uddannelsessektorer. Det er derfor vigtigt at analysere virkningen af udviklingen inden for andre uddannelsesområder, både formelle og ikke-formelle og deres samspil med udviklingen inden for voksenuddannelsen. De fleste medlemsstater er ved at udarbejde en national referenceramme for kvalifikationer i tilknytning til den europæiske referenceramme for kvalifikationer. Diskussionen om meritoverførsel er i fuld gang. I den forbindelse drejer det sig om, hvorledes man kan lette adgangen, skabe fremskridt og lette overførsel af resultater, og udviklingen er således potentielt af betydning for en åbning af kvalifikationssystemerne for voksne. En kvalitetssikring udgør en vigtig del af reformerne inden for uddannelse og erhvervsuddannelse. Udviklingstiltagene inden for voksenuddannelsessektoren skal indgå i den igangværende moderniseringsproces inden for uddannelse og erhvervsuddannelse. I nogle medlemsstater indgår voksenuddannelsen i reformerne, men i andre er dette ikke tilfældet.

2008	Man vil lade gennemføre en analyse af de nationale reformers betydning for voksenuddannelsessektoren på grundlag af de eksisterende nationale rapporteringsmekanismer. Denne analyse vil omfatte en cost benefit-analyse af disse reformer for fuldt ud at kunne evaluere eksempler på god praksis. Om nødvendigt vil der blive gennemført en supplerende undersøgelse.
2009	Resultaterne af analysen vil indgå i en rapport, der viser tendenser, resultater og mangler på europæisk og nationalt niveau. Dette vil indgå i udarbejdelsen af programmet for livslang læring og i andre relevante EU-initiativer.
2010	Kommissionen vil aflægge rapport om fremskridtene; og dette vil ske hvert andet år fra 2010.

3.2. Forbedring af kvaliteten af undervisningen i voksenuddannelsessektoren

Kvaliteten af undervisningen påvirkes af den førte politik, ressourcerne, stedet, hvor undervisningen gives, og en lang række andre faktorer, men den vigtigste faktor er kvaliteten af de ansatte, som er inddraget i undervisningen. Hidtil har der i mange medlemsstater ikke været megen opmærksomhed omkring uddannelsen (grunduddannelse og videreuddannelse) af personalet i voksenuddannelsen og deres status og løn. Personalet i voksenuddannelsen er i denne forbindelse ikke begrænset til undervisere, men omfatter ledelse, vejledere, mentorer og administrationen. De skal være i stand til at imødekomme de forskellige behov hos specifikke grupper. Kvaliteten af personalet er af afgørende betydning for at motivere voksne lærende til deltagelse.

2008	Resultaterne af undersøgelsen <i>Adult learning professions in Europe</i> vil blive offentliggjort. På denne måde vil man udpege eksisterende eksempler på god praksis i medlemsstaterne og udarbejde henstillinger. Udpegede eksempler på god praksis vil blive videregivet gennem arbejdsprogrammet Uddannelse og Erhvervsuddannelse
------	--

	2010 og programmet livslang læring (f.eks. ved hjælp af læringstiltag for ligestillede (peer learning) og praktikophold hos en kollega (job shadowing)).
2009	Udarbejdelse af standarder for fagfolk inden for voksenuddannelse, herunder vejledning på grundlag af eksisterende eksempler på god praksis.
2010	Yderligere forskning vedrørende udvikling af kvalitetsstandarder for udbydere og godkendelse af udbydere. Dette vil også bidrage til overvågningen af sektoren.

3.3. Bedre muligheder for voksne til at gå et trin op og få kvalifikationer mindst et niveau højere

Demografiske prognoser for Europa viser, at investeringer i menneskelig og social kapital inden for udpegede målgrupper er af afgørende betydning på baggrund af mindskelsen af arbejdsstyrken og den heraf følgende mangel på arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Oplysning og vejledning spiller en kritisk rolle, når det gælder om at få fat i og motivere disse grupper. Man bør trække på medierne og deres mulighed for at henvende sig til grupper, der er vanskelige at nå. Man bør også inddrage de lærendes egne ønsker. Men det er ikke nok blot at få folk interesseret i uddannelse og erhvervsuddannelse. Deres mulighed for fremskridt og for at forbedre deres kvalifikationsniveau må være reel og skal give dem mulighed for en bedre integration inden for alle livets områder.

Medlemsstaterne bør undersøge muligheden for at fastlægge nationale mål, der øger kvalifikationsniveauet hos målgruppen.

2008	Udarbejdelse af en liste over eksempler på god praksis og projekter med hensyn til, hvordan man kan fat i udpegede målgrupper for at sikre fremskridt og en vellykket gennemførelse, og hvor der fokuseres på udpegning af vigtige faktorer for genintegrering af mennesker på arbejdsmarkedet, i uddannelser og erhvervsuddannelser og i samfundet (frivilligt arbejde). Resultaterne fra programmet livslang læring, især erfaringerne fra Grundtvig, vil indgå heri.
2009	På grundlag af resultaterne fra forskningslisten (2008) vil der i forbindelse med programmet for livslang læring komme en indkaldelse af forslag til pilotprojekter, der skal omhandle, hvordan man når målgrupperne, og hvordan man kan gennemføre yderligere undersøgelser, for at nå målet om at bringe kvalifikationer et niveau højere op.
2010	Lanceringen af projekter og overvågningen af resultater vil begynde samtidigt. Medlemsstaterne bør aflægge rapport om fremskridt med hensyn til en forbedring af kvalifikationsniveauet hos målgrupperne i den fælles rapport om fremskridt for uddannelse og erhvervsuddannelse.

3.4. Fremskyndelse af evalueringsprocessen og anerkendelse af ikke-formel og uformel læring blandt dårligt stillede grupper

Anerkendelse og godkendelse af ikke-formel og uformel læring udgør hjørnestenen i strategien for livslang læring. Mange medlemsstater har lovgivningsmæssige rammer, og de fleste har iværksat pilotprogrammer.

Evaluering og anerkendelse af kvalifikationer og sociale kompetencer, uanset hvor og hvorledes man har erhvervet disse, er af særlig betydning for de personer, som ikke har grundlæggende kvalifikationer, for at fremme deres integration i samfundet. De har kvalifikationer, som blot ikke er synlige. Det er vigtigt for alle aktører (arbejdsgivere, regeringer, enkeltpersoner osv.), at dette gennemføres, fordi det er dokumenteret, at en anerkendelse af kvalifikationer, som er erhvervet ikke-formelt og uformelt, kunne føre til, store besparelser både i tid og penge. Det er derfor vigtigt, at de nationale regeringer vedtager en positiv fremgangsmåde for anerkendelse af ikke-formel og uformel læring. Der bør lægges særlig vægt på validering og anerkendelse af indvandreres kompetencer, uden at dette berører EU-lovgivningen om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer¹⁶.

2008	Udpegning af eksempler på god praksis for anerkendelse og validering af ikke-formel og uformel læring med særligt henblik på sociale kompetencer, som først og fremmest er erhvervet uden for det formelle læringssystem.
2009	Læringstiltag for ligestillede (peer learning) på europæisk niveau, udveksling af god praksis og tværnationale udvekslinger af ansatte. Der vil blive givet støtte gennem programmet for livslang læring.
2010	Den første rapport med resultater vil blive fremlagt og drøftet på et seminar, og resultaterne vil blive meddelt alle aktører.

3.5. Forbedret overvågning af voksenuddannelsessektoren

Som bekræftet i meddelelsen om voksenuddannelse *Det er aldrig for sent at lære* er det en stor svaghed på dette område, at man ikke påviser fordelene ved voksenuddannelse. Der er stærkt brug for en fælles sprogbrug og en fælles forståelse for at overvinde misforståelser og manglen på sammenlignelige data i sektoren. Det er nødvendigt med et minimum af nøgledata med henblik på en regelmæssig ajourføring (hvert andet år) af udviklingen inden for denne sektor.

Denne aktion hænger stærkt sammen med den igangværende udarbejdelse af og arbejdet med indikatorer og benchmarks¹⁷, herunder det udførte arbejde i den stående arbejdsgruppe om indikatorer og benchmarks.

2008	På grundlag af en undersøgelse, som Kommissionen har lanceret, bør medlemsstaterne og aktørerne vedtage et forslag om ensartet terminologi. Målet med undersøgelsen er også at foreslå en række nøgledata, der skal fremme en overvågning af sektoren hvert andet år.
2009	Der vil blive udviklet og udarbejdet et glosar over den aftalte terminologi. Indsamlingen af nøgledata vil starte i de medlemsstater, som ønsker at deltage.
2010	Resultaterne vil blive offentliggjort i den fælles rapport om fremskridt vedrørende uddannelse og erhvervsuddannelse 2010.

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.

¹⁷ Et sammenhængende sæt indikatorer og benchmarks til overvågning af udviklingen i retning af opfyldelse af Lissabon-målene inden for uddannelse. KOM (2007)61 endelig.

4. OPFØLGNING PÅ HANDLINGSPLANEN FOR VOKSENUDDANNELSE

Tiden er inde til at sikre voksenuddannelsen en plads i livslang læring og sikre, at den spiller en rolle på alle niveauer ved udarbejdelse af politikker, således at voksenuddannelsen kan bidrage til at tage Europas udfordringer op.

Der bør nedsættes en arbejdsgruppe inden udgangen af 2007, der skal støtte Kommissionen og medlemsstaterne med en beskrivelse af aktioner og projekter under denne handlingsplan og tage sig af den videre gennemførelse. Rådet og Europa-Parlamentet opfordres til at godkende handlingsplanen.

Der vil blive afholdt en konference i anden halvdel af 2009 for at aflægge rapport om de opnåede resultater og for at drøfte kommende tiltag.

BILAG: KØREPLAN FOR HØRINGSPROCESSEN

- 1) **4 møder i ekspertgruppen i Bruxelles** med deltagelse af repræsentanter for Europa-Kommissionens tjenestegrene (GD EMPL, GD ENTR, GD JLS), for arbejdsmarkedets parter (ETUC, EuroBusiness), for internationale organisationer (OECD, UNESCO), aktører og eksperter, der repræsenterer de "fire regioner" samt en repræsentant for European Association for the Education of Adults.
- 2) **4 tværnationale høringsmøder med medlemsstaterne, EØS-landene og Tyrkiet**, med deltagelse af repræsentanter for undervisningsministerier og arbejdsministerier, arbejdsmarkedets parter og andre aktører.
 - Helsingfors, 22.-23. februar 2007 Indbudte lande: Danmark, Estland, Finland, Island, Letland, Litauen, Norge, Sverige
 - Bonn, 12.-13. marts 2007 Indbudte lande: Belgien, Frankrig, Tyskland, Irland, Liechtenstein, Luxembourg, Nederlandene, Det Forenede Kongerige
 - Ljubljana, 26.-27. marts 2007 Indbudte lande: Østrig, Bulgarien, Tjekkiet, Ungarn, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien
 - Lissabon, 3.-4. april 2007 Indbudte lande: Cypern, Grækenland, Italien, Malta, Portugal, Spanien, Tyrkiet.
- 3) **Høring på højt niveau med medlemsstaternes repræsentanter**
 - Heidelberg, 1.-2. marts 2007 Uformelt møde på ministerielt plan
 - Hamburg, 22.-23. maj 2007 Møde mellem medlemsstaternes øverste administrative chefer med ansvar for erhvervsuddannelse (GDVT)
 - Bruxelles, 14.-15. juni 2007 Møde i Det Rådgivende Udvalg om Erhvervsuddannelse(ACVT).
- 4) **Uformel høring af medlemsstaterne og andre aktører**
 - a) Uformel høring med "nationale sparringspartnere". De nationale myndigheder i medlemsstaterne, EØS-landene og Tyrkiet blev opfordret til at organisere en national høring med relevante aktører i tidsrummet 26. april – 22. maj 2007.
 - b) Yderligere uformelle høringer ved andre lejligheder (møder mellem arbejdsmarkedets partnere, konferencer, seminarer og rundbordsdrøftelser om voksenuddannelse).